

V Bruseli 5. 2. 2016
COM(2016) 47 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**o pokroku dosiahnutom vo vykonávaní nariadenia (ES) č. 391/2009 a smernice
2009/15/ES o spoločných pravidlách a normách pre organizácie vykonávajúce inšpekcie
a prehliadky lodí a pre príslušné činnosti námorných úradov**

1. ÚVOD

Európsky parlament a Rada prijali v roku 2009 ako súčasť tretieho balíka opatrení pre námornú bezpečnosť nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 391/2009 o spoločných pravidlách a normách pre organizácie vykonávajúce inšpekcie a prehliadky lodí (nariadenie)¹ a smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/15/ES o spoločných pravidlách a normách pre organizácie vykonávajúce inšpekcie a prehliadky lodí a pre príslušné činnosti námorných úradov (smernica)². Cieľom tejto správy je informovať Európsky parlament a Radu o pokroku dosiahnutom vo vykonávaní týchto právnych predpisov v súlade s článkom 17 nariadenia a článkom 12 smernice.

2. SÚVISLOSTI

Nariadením a smernicou sa zrušila smernica Rady 94/57/ES³ a oba predpisy tvoria jeden ucelený právny predpis, ktorým sa zabezpečuje regulačný rámec pre organizácie vykonávajúce inšpekcie a prehliadky lodí (inak nazývané *uznané organizácie*) v EÚ.

Smernicou sa upravujú vzťahy medzi členskými štátmi, v ich pôsobnosti ako vlajkové štáty, a uznanými organizáciami, ktoré poverujú na vykonávanie úloh vo svojom mene týkajúcich sa štatutárneho osvedčovania lodí plaviacich sa pod ich vlajkami.

V *nariadení* sú stanovené kritériá a povinnosti uznávania pre uznané organizácie, v ktorých sú zahrnuté štatutárne, ako aj klasifikačné činnosti. Tieto požiadavky sú štrukturálne a systémové a vo veľkej miere vychádzajú z medzinárodných noriem. Ich cieľom je zabezpečiť, aby uznané organizácie v EÚ dôrazne uplatňovali svoje pravidlá a postupy na základe striktného systému zabezpečenia kvality, pokiaľ ide o všetky lode klasifikované v ich registroch bez ohľadu na vlajku.

V *nariadení* sa zároveň upravuje udeľovanie a odňatie uznania EÚ, stanovuje sa pravidelné posudzovanie uznaných organizácií zo strany Komisie a stanovuje sa systém sankcií v prípade nedodržania súladu.

Ak chce členský štát *poveriť* organizáciu, aby v jeho mene vykonávala inšpekcie a prehliadky týkajúce sa štatutárnych osvedčení o súlade s medzinárodnými dohovormi, tieto povinnosti musí zveriť len *uznanej organizácii*, čo znamená organizáciu uznanú v súlade s nariadením⁴.

Postup uznania je riadený centrálnou Komisiou. Organizácia môže po svojom uznaní na úrovni EÚ uzatvárať dvojstranné dohody s ktorýmkoľvek členským štátom a členský štát nemôže odmietnuť, ale len obmedziť počet uznaných organizácií, ktorým udelí oprávnenie na výkon činností pod jeho vlajkou.

¹ Ú. v. EÚ L 131, 28.5.2009, s.11, zmenené vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 1355/2014, Ú. v. EÚ L 365, 19.12.2014, s. 82.

² Ú. v. EÚ L 131, 28.5.2009, s.47, zmenená vykonávacou smernicou Komisie 2014/111/EÚ, Ú. v. EÚ L 366, 20.12.2014, s. 83.

³ Smernica Rady 94/57/ES z 22. novembra 1994 o spoločných pravidlách a normách pre organizácie vykonávajúce inšpekcie a prehliadky a pre príslušné činnosti námorných úradov, Ú. v. ES L 319, 12.12.1994, s. 20, v znení zmien.

⁴ V prílohe I k nariadeniu sú stanovené minimálne kritériá pre organizácie na získanie alebo zachovanie uznania (EÚ).

Výbor pre bezpečnosť na mori a pre zabránenie znečisťovania z lodí (COSS)⁵ pomáha Komisii pri vykonávaní tohto právneho predpisu v súlade s článkom 6 (resp. 12) smernice (resp. nariadenia).

3. ZOZNAM UZNANÝCH ORGANIZÁCIÍ

3.1. Právny základ uznania a zachovania súčasných uznání

Nasledujúcimi ustanoveniami nariadenia sa upravuje postup uznania a zachovania uznání udelených pred rokom 2009 na základe smernice Rady 94/57/ES:

- Článok 4: rozhodnutie o uznání, ktoré udelí Komisia v súlade s postupom preskúmania, ktorý je stanovený v nariadení (EÚ) č. 182/2011⁶; príslušná právnická osoba, ktorá by mala byť držiteľom uznania; obmedzené uznanie; uverejnenie zoznamu uznaných organizácií;
- Článok 15: zachovanie uznání a preskúmanie obmedzených uznání udelených na základe smernice 94/57/ES pred nadobudnutím účinnosti nariadenia;
- Článok 16: overovanie právnickej osoby, ktorá by mala byť držiteľom uznania; rozhodnutie o zmene uznání v prípade potreby.

3.2. Zmeny v zozname

V roku 2007 bolo držiteľom uznania EÚ trinásť organizácií⁷. Zoznam sa odvtedy vyvíjal takto:

- Platnosť obmedzeného uznania „Registro Internacional Naval, SA“ (RINAVE) skončila 18. apríla 2008 a nebola obnovená⁸;
- Desať organizácií si v čase nadobudnutia účinnosti nariadenia v roku 2009 v súlade s článkom 15 nariadenia svoje uznania ponechalo (bez obmedzenia);
- Uznanie subjektu Poľský register plavidiel („Polish Register of Shipping“ – PRS) bolo ponechané a predĺžené bez obmedzení⁹ v súlade s článkom 15 nariadenia;

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2099/2002, Ú. v. ES L 324, 29.11.2002, s. 1, naposledy zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 530/2012, Ú. v. EÚ L 172, 30.6.2012, s. 3.

⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie, Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13.

⁷ Zoznam organizácií uznaných na základe smernice Rady 94/57/ES o spoločných pravidlách a normách pre organizácie vykonávajúce inšpekcie a prehliadky a pre príslušné činnosti námorných úradov (2007/C 135/04), Ú. v. EÚ C 131, 19.6.2007, s. 4.

⁸ Rozhodnutie Komisie 2005/311/ES z 18. apríla 2005 o predĺžení obmedzeného uznania „RINAVE – Registro Internacional Naval, SA“, SA', Ú. v. EÚ L 99, 19.4.2005, s. 15.

⁹ Rozhodnutie Komisie 2009/728/ES z 30. septembra 2009, ktorým sa bez obmedzení predlžuje uznanie Spoločenstva subjektu Poľský register plavidiel, Ú. v. EÚ L 258, 1.10.2009, s. 34.

- Platnosť obmedzeného uznania organizácie „Hellenic Register of Shipping“ (HRS) skončila 30. augusta 2010 a nebola obnovená¹⁰;

Zoznam uznaných organizácií sa najnovšie zmenil takto:

- V roku 2013 Komisia po zlúčení spoločností „Det Norske Veritas“ (DNV) a „Germanischer Lloyd“ (GL) zmenila uznanie DNV a udelila ho novej príslušnej právnickej osobe „DNV GL AS“¹¹ v súlade s článkom 4 a článkom 16 nariadenia;
- Komisia v súlade s článkom 4 nariadenia v roku 2014 udelila uznanie pre Chorvátsky register lodnej dopravy (CRS)¹²;
- Komisia v súlade s článkom 16 nariadenia zmenila v roku 2015 uznania štyroch organizácií a udelila každej z nich status príslušnej právnickej osoby, ktorá by mala byť držiteľom uznania¹³.

3.3. Zoznam organizácií uznaných EÚ od mája 2015

Komisia podľa článku 4 ods. 5 nariadenia vypracováva, aktualizuje a uverejňuje zoznam organizácií uznaných v súlade s nariadením.

Komisia preto prijala rozhodnutie Komisie (EÚ) 2015/669¹⁴ z 24. apríla 2015, ktorým sa zrušuje rozhodnutie 2007/421/ES o uverejnení zoznamu uznaných organizácií, ktoré oznámili členské štáty v súlade so smernicou Rady 94/57/ES, na základe ktorého získava generálny riaditeľ pre mobilitu a dopravu právomoc uverejňovať zoznam uznaných organizácií a v prípade potreby ho aktualizovať.

Aktualizovaný zoznam bol uverejnený 19. mája 2015 ako oznámenie Európskej komisie (2015/C 162/06)¹⁵; zoznam tvorí jedenásť organizácií: *American Bureau of Shipping (ABS)*; *Bureau Veritas SA – Registre international de classification de navires et d'aeronefs (BV)*; *China Classification Society (CCS)*; *Croatian Register of Shipping (CRS)*; *DNV GL AS*; *KR (Korean Register)*; *Lloyd's Register Group LTD (LR)*; *Nippon Kaiji Kyokai General Incorporated Foundation (ClassNK)*; *Polish Register of Shipping (PRS)*; *RINA Services S.p.A.*; *Russian Maritime Register of Shipping (RS)*.

¹⁰ Rozhodnutie Komisie 2009/354/ES z 30. marca 2009, ktorým sa predlžuje obmedzené uznanie organizácie „the Hellenic Register of Shipping“ zo strany Spoločenstva, Ú. v. EÚ L 109, 30.4.2009, s. 42.

¹¹ Vykonávacie rozhodnutie Komisie 2013/765/EÚ z 13. decembra 2013 o zmene uznania spoločnosti Det Norske Veritas podľa nariadenia (ES) č. 391/2009, Ú. v. EÚ L 338, 17.12.2013, s. 107.

¹² Vykonávacie rozhodnutie Komisie 2014/281/EÚ zo 14. mája 2014, ktorým sa Chorváckemu registru lodnej dopravy udeľuje uznanie EÚ podľa nariadenia (ES) č. 391/2009, Ú. v. EÚ L 145, 16.5.2014, s. 43.

¹³ Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2015/668 z 24. apríla 2015 o zmene uznania určitých organizácií v súlade s článkom 16 nariadenia (ES) č. 391/2009, Ú. v. EÚ L 110, 29.4.2015, s. 22.

¹⁴ Ú. v. EÚ L 110, 24.4.2015, s. 24.

¹⁵ Ú. v. EÚ C 162, 19.5.2015, s. 5.

4. POUŽITIE UZNANÝCH ORGANIZÁCIÍ ČLENSKÝMI ŠTÁTMI V ICH PÔSOBNOSTI AKO VLAJKOVÝ ŠTÁT

4.1. Transpozícia smernice 2009/15/ES

Členské štáty mali podľa článku 13 smernice povinnosť dokončiť transpozíciu smernice do 17. júna 2011. Komisia posudzovala kompletnosť transpozície smernice zo strany členských štátov, ktorá bola celkovo uspokojujúca.

4.2. Pracovné vzťahy medzi členskými štátmi a uznanými organizáciami

V článku 5 smernice sa stanovuje, že členské štáty, ktoré sa rozhodnú oprávniť uznanú organizáciu, zriadia s predmetnou uznanou organizáciou oficiálny „pracovný vzťah“ formou písomnej oficiálnej dohody alebo rovnocenných právnych úprav. Každý členský štát má podľa ods. 4 tohto článku povinnosť oznamovať Komisii presné informácie o pracovných vzťahoch s uznanými organizáciami.

Všetky členské štáty, ktoré využívajú jednu alebo niekoľko uznaných organizácií, poskytli podľa potreby informácie o ich pracovnom vzťahu vrátane zmien prípadne aktualizácií. Komisia overovala, či sú uvedené dohody v súlade s požiadavkami.

S výnimkou jedného členského štátu uzatvorili dohody s jednou alebo niekoľkými uznanými organizáciami všetky členské štáty. Počet dohôd, ktoré uzatvoril každý členský štát, sa pohybuje v rozpätí od jednej po desať, pričom priemer je šesť uznaných organizácií, ktoré majú oprávnenie na jeden členský štát.

Počet dohôd, ktoré uzatvorili uznané organizácie v EÚ s členskými štátmi, sa pohybuje od jednej po dvadsaťpäť, pričom priemer je štrnásť dohôd na jednu uznanú organizáciu.

Členský štát môže podľa článku 8 smernice pozastaviť alebo zrušiť platnosť oprávnenia uznanej organizácie v prípade, ak sa domnieva, že predmetná uznaná organizácia už nemôže vykonávať v jeho mene úlohy uvedené v článku 3 (inšpekcia, prehliadky a/alebo vydanie štatutárneho osvedčenia). Členský štát v takom prípade bezodkladne informuje Komisiu a svoje rozhodnutie riadne odôvodní¹⁶. Od nadobudnutia účinnosti smernice Komisia nezaznamenala žiadne takéto oznámenie.

4.3. Monitorovanie uznaných organizácií členskými štátmi

Každý členský štát sa musí ubezpečiť o tom, že uznané organizácie konajúce v jeho mene vykonávajú funkcie, ktoré im boli zverené, pokiaľ ide o lode plaviace sa pod jeho vlajkou. Každý členský štát na tento účel monitoruje každé dva roky každú uznanú organizáciu konajúcu v jeho mene a výsledky tohto monitorovania poskytne Komisii a ostatným členským štátom (článok 9 smernice).

Členské štáty túto povinnosť vo všeobecnosti splnili a svoje správy o monitorovaní predložili Komisii, ako sa to vyžaduje¹⁷. V smernici však nie sú stanovené žiadne osobitné požiadavky, čo sa týka štruktúry, obsahu a úrovne podrobností v správach o monitorovaní. Kompletnosť a kvalita správ sa teda významne líši v každom členskom

¹⁶ Okrem prípadov ukončenia dohody o oprávnení na podnet uznanej organizácie alebo na základe vzájomného súhlasu medzi členským štátom a predmetnou uznanou organizáciou.

¹⁷ Túto povinnosť nesplnil jeden členský štát; prebieha konanie o porušení.

štáte. Komisia začala viesť s členskými štátmi diskusiu s cieľom dohodnúť sa na zozname minimálnych prvkov, ktoré majú byť súčasťou správ.

Členské štáty majú takisto povinnosť vykonávať monitorovanie uznaných organizácií vo svojej pôsobnosti ako prístavné štáty (článok 10 smernice) a Komisii a ostatným členským štátom oznamovať prípady, „*keď lode predstavujú vážne ohrozenie bezpečnosti a životného prostredia alebo keď uznané organizácie preukázateľne konali obzvlášť nedbalým spôsobom*“. Komisia k dnešnému dňu nezaznamenala žiadne takéto oznámenie od členských štátov.

5. DOHODA A MONITOROVANIE UZNANÝCH ORGANIZÁCIÍ NA ÚROVNI EÚ

5.1. Pravidelné posudzovania

Právny rámec

Podľa článku 8 nariadenia: „*Komisia (...) aspoň každé dva roky spolu s členským štátom posudzuje všetky uznané organizácie, ktoré predkladali príslušnú žiadosť o uznanie.*“ „*Posúdenie môže zahŕňať návštevu regionálnych pobočiek uznanej organizácie, ako aj náhodnú inšpekciu lodí v prevádzke alebo rozostavaných lodí na účely vykonania auditu výkonu uznanej organizácie.*“ Komisia vykonáva posúdenie s cieľom 1) overiť, či uznané organizácie spĺňajú povinnosti v nariadení a spĺňajú minimálne kritériá stanovené v prílohe I k nariadeniu; 2) analyzovať všetky konkrétne body nedodržania súladu a ich (potenciálne) dôsledky z hľadiska bezpečnosti a ochrany životného prostredia.

Návštevy a inšpekcie

Komisia poverila Európsku námornú bezpečnostnú agentúru (EMSA)¹⁸ úlohou vykonávať v jej mene potrebné technické návštevy a inšpekcie uvedené vyššie. Tento postup bol kodifikovaný na základe poslednej zmeny v nariadení o založení EMSA¹⁹, v ktorom sa stanovuje, že „*Agentúra vykonáva inšpekcie v mene Komisie podľa požiadaviek záväzných právnych aktov Únie, pokiaľ ide o organizácie uznané Úniou v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 391/2008 (...)*“.

Cieľom je poskytnúť Komisii konkrétne dôkazy a technickú analýzu, ktoré sa vyžadujú na účel posúdenia. EMSA si môže tiež vďaka tomuto opatreniu vybudovať v tejto oblasti široké odborné poznatky a udržiavať skupinu kvalifikovaných inšpektorov²⁰.

S cieľom zvýšiť efektívnosť a účinnosť pravidelných posudzovaní bol vypracovaný prístup pre plánovanie, prípravu a vykonávanie návštev a inšpekcií, pri ktorom sa vychádza zo širokého rozsahu informácií a údajov (napríklad zistenia z predchádzajúcich posudzovaní, správy členských štátov, štatistika o flotile a personále, činnosť v oblasti prehliadky novopostavených lodí, havárie lodí, údaje o štátnej prístavnej kontrole atď.).

¹⁸ Európska námorná bezpečnostná agentúra bola zriadená v roku 2002 ako súčasť balíka opatrení „ERIKa II“. Inšpekcia uznaných organizácií bola jednou z prvých činností agentúry pri začatí svojej činnosti.

¹⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1406/2002, ktorým sa ustanovuje Európska námorná bezpečnostná agentúra (Ú. v. ES L 208, 5.8.2002, s. 1), naposledy zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 100/2013 (Ú. v. EÚ L 39, 9.2.2013, s. 31).

²⁰ Na účel inšpekcií uznaných organizácií zamestnáva EMSA deviatich inšpektorov na plný úväzok a v jednotlivých krajinách a regiónoch sveta realizuje až dvadsať návštev/inšpekcií ročne.

EMSA vykonala v období od júna 2009, kedy nariadenie nadobudlo účinnosť, až do konca roku 2014 (5,5 roka) 111 návštev a inšpekcií vrátane 31 návštev ústredí, 66 návštev pobočiek a 14 inšpekcií lodí. Približne 40 % návštev sa uskutočnilo v krajinách EÚ/EHP a 60 % v tretích krajinách²¹.

Posudzovanie Komisiou a náprava nedostatkov

Komisia pravidelne posudzuje dodržiavanie povinností a minimálnych kritérií uznaných organizácií komplexným spôsobom, a to na základe zistení, technickej analýzy a, podľa okolností, odporúčaní EMSA.

V pravidelnom posudzovaní sa zameriava na systematický výkon organizácie a kombinujú sa jednotlivé analytické prístupy s cieľom určiť hlavné príčiny identifikovaných problémov, ako aj rozsah a závažnosť ich potenciálnych dôsledkov. Posudzovanie je určené pre dotknuté uznané organizácie a jeho súčasťou je rozsiahly opis a hodnotenie príslušných identifikovaných prvkov nedodržania nesúladu, výzva na prijatie štrukturálnych nápravných a preventívnych opatrení s cieľom napraviť tieto prvky nedodržania súladu a zabrániť ich opätovnému výskytu²².

Nápravné a preventívne opatrenia, ktoré uznané organizácie zaviedli, sú veľmi rozmanité a siahajú od úpravy osobitných prvkov ich systémov až po ich kompletné prepracovanie. Uznané organizácie doteraz spolupracovali transparentne a efektívne, čo svedčí o ich profesionalizme a záväzku, pokiaľ ide o bezpečnosť.

O konsolidovaných výsledkoch návštev, inšpekcií a posudzovaní sa s členskými štátmi aspoň raz za dva roky vedie diskusia vo výbore COSS a vnútroštátne úrady získavajú cenné informácie na účel vlastného monitorovania uznaných organizácií, ktoré oprávňujú v rámci smernice (vyššie uvedený oddiel 4.3).

5.2. Právomoci Komisie v oblasti presadzovania a donucovacie právomoci

Prvky nedodržania súladu s nariadením zo strany uznaných organizácií sú bežne predmetom pravidelného posudzovania (článok 8), čo zahŕňa následnú kontrolu vykonávania príslušných nápravných opatrení, ktoré prijali uznané organizácie v reakcii na posudzovanie Komisie, ako aj spoločné diskusie o prierezových otázkach.

Bez ohľadu na vyššie uvedené má Komisia takisto osobitné právomoci v oblasti presadzovania a donucovacie právomoci, aby sa „*neplnenie povinností zo strany uznanej organizácie dalo riešiť rýchlo, účinne a primerane*“ (odôvodnenie 10 v nariadení), konkrétne možnosť formálnym spôsobom požadovať, aby uznaná organizácia vykonala

²¹ Zahŕňa to významný počet návštev vo východnej Ázii a na Ďalekom východe, kde sa v súčasnosti uskutočňuje väčšina z činností výstavby lodí. Polovica uznaných organizácií EÚ má zároveň svoje ústredia v tretích krajinách: ABS (USA), CCS (Čína), ClassNK (Japonsko), KR (Kórea) a RS (Rusko).

²² Napríklad, výsledkom analýzy hlavných príčin, pokiaľ ide o opakované neuplatnenie požiadavky dohovorov týkajúcej sa výstavby lodí (ako sa zaznamenalo pri niekoľkých inšpekciách a preukázalo v kontrolných vzorkách správ o prehliadke), bola identifikácia systematického zlyhania v postupe organizácie v oblasti aktualizácie a údržby jej pravidiel, pričom v analýze dôsledkov sa dospelo k záveru, že príslušné prehliadky v prípade určitej skupiny lodí neboli vykonané v súlade s príslušnými platnými bezpečnostnými požiadavkami; dotknutá uznaná organizácia zmenila svoj systém kvality s cieľom zaistiť, aby boli jej pravidlá a postupy stále aktualizované (prevencia) a prijala plán opakovanej inšpekcie lodí, ktorých sa to mohlo dotýkať (náprava).

preventívne a nápravné opatrenia v stanovených lehotách (článok 5) a možnosť ukladať pokuty a/alebo pravidelné finančné sankcie (článok 6).

Ak sa vyššie uvedenými opatreniami nedosiahne ich účel, alebo ak by organizácia inak predstavovala neprijateľné ohrozenie bezpečnosti alebo životného prostredia, Komisia môže uznanie organizácie odňať, a to v súlade s postupom preskúmania²³ a po tom, ako príslušná organizácia dostala príležitosť predložiť svoje pripomienky (článok 7).

Komisia doteraz nemusela články 5, 6 alebo 7 využiť.

Podľa článku 14 ods. 2 nariadenia a v záujme transparentnosti a právnej istoty prijala Komisia nariadenie Komisie (EÚ) č. 788/2014²⁴, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá na ukládanie pokút a pravidelných sankcií a odnímanie uznania organizáciám vykonávajúcim inšpekcie a prehliadky lodí podľa článkov 6 a 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 391/2009, a to v záujme toho, aby dotknuté organizácie vopred vedeli o metodike na výpočet pokút a pravidelných sankcií zo strany Komisie vrátane osobitných kritérií na posúdenie závažnosti prípadu a rozsahu, v akom bola ohrozená bezpečnosť alebo ochrana životného prostredia.

5.3. Výkon v oblasti bezpečnosti a prevencie znečisťovania

Uznanie sa udeľuje (a zachováva) na základe výkonu organizácie v oblasti kvality a bezpečnosti. V nariadení sa preto stanovuje (článok 14 ods. 1), že Komisia prijíma kritériá na hodnotenie účinnosti pravidiel a postupov, ako aj na hodnotenie výkonnosti uznaných organizácií v súvislosti s bezpečnosťou ich klasifikovaných lodí a predchádzaním znečisteniu, ktoré tieto lode spôsobujú, s osobitným zreteľom na údaje, ktoré sa nachádzajú v Parížskom memorande o porozumení o štátnej prístavnej kontrole a/alebo v iných podobných predpisoch, a na určovanie prípadov, v ktorých sa takýto výkon má považovať za neprijateľné ohrozenie bezpečnosti alebo životného prostredia. Podobná požiadavka bola v smernici 94/57/ES (zrušená), ktorej výsledkom bolo prijatie rozhodnutia Komisie 2009/491/ES o kritériách, ktoré sa majú dodržať, aby sa rozhodlo, kedy sa výkon organizácie konajúcej v mene vlajkového štátu považuje za neprijateľné ohrozenie bezpečnosti a životného prostredia²⁵.

Toto rozhodnutie sa začalo uplatňovať súbežne s nadobudnutím účinnosti nariadenia. V rozhodnutí sa kombinujú údaje o štátnej prístavnej kontrole²⁶ (zadržania súvisiace s uznanými organizáciami), vypracované v Parížskom a Tokijskom memorande o porozumení a v režime Pobrežnej stráže Spojených štátov, do celkového skóre.

Komisia toto rozhodnutie vykonala a výsledky pravidelne poskytovala členským štátom. Uznané organizácie EÚ od roku 2009 stabilne zaznamenávali „primeraný“ a „vysoký“ výkon meraný podľa týchto kritérií.

²³ V súlade s článkom 13 ods. 1 písm. c) nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

²⁴ Ú. v. EÚ L 214, 19.7.2014, s. 12 a Ú. v. EÚ L 234, 7.8.2014, s. 15.

²⁵ Ú. v. EÚ L 162, 25.6.2009, s. 6.

²⁶ Počet zadržaní súvisiacich s uznanými organizáciami, t. j. počet lodí zadržaných orgánmi štátnej prístavnej kontroly na základe tzv. nedostatkov, ktoré odôvodňujú zadržanie (závažné nedostatky v spĺňaní požiadaviek v dohovorech), ktoré sú pripísateľné činnosti/zodpovednosti uznanej organizácie.

Komisia začala s prípravnou činnosťou v súvislosti s vykonávaním článku 14 ods. 1 nariadenia, ktorý zahŕňa revíziu rozhodnutia Komisie 2009/491/ES.

6. MEDZINÁRODNÝ ROZMER

6.1. Európsky hospodársky priestor

Nariadenie je spolu so smernicou relevantné pre Dohodu o Európskom hospodárskom priestore (EHP)²⁷, ako aj pre (zrušenú) smernicu Rady 94/57/ES. Spoločný výbor EHP ich však od roku 2009 nezačlenil do príslušnej prílohy k dohode z dôvodu nesúhlasu niektorých štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, čím sa až doteraz proces oneskoroval. Tieto štáty stále uplatňujú smernicu Rady 94/57/ES²⁸. Výsledkom bolo niekoľko nezrovnalostí v uplatňovaní požiadaviek na uznané organizácie pôsobiace v EHP – v rozpore s cieľom Dohody o EHP.

6.2. Kódex IMO pre uznané organizácie

V odôvodnení 8 smernice sa stanovuje, že: „*Veľký počet existujúcich organizácií uznaných zmluvnými stranami Medzinárodnej námornej organizácie (International Maritime Organisation – IMO) na celom svete nezaručuje primerané vykonávanie pravidiel ani dostatočnú spoľahlivosť pri konaní v mene vnútroštátnych úradov, pretože nemajú primerané štruktúry a skúsenosti, o ktoré by sa mohli oprieť a ktoré by im umožnili vykonávať svoje povinnosti na vysokej odbornej úrovni*²⁹“. Majúc na zreteli, že spoločné pravidlá a normy pre uznané organizácie by mali väčší dosah na bezpečnosť, keby sa prijali a presadzovali na celosvetovej úrovni, spoluzákonodarcovia v odôvodnení 4 nariadenia uviedli, že „*členské štáty a Komisia by mali presadzovať, aby IMO vypracovala medzinárodný kódex pre uznané organizácie*“.

Členské štáty a Komisia aktívne prispievali k vypracovaniu kódexu v rámci príslušných výborov IMO. IMO ku koncu roka 2012 schválila záverečné znenie Kódexu IMO pre uznané organizácie (Kódex uznaných organizácií), Komisia však usúdila, že niektoré zmeny by v prípade ich prijatia boli v rozpore s platnými právnymi predpismi EÚ, alebo by sa nimi zaviedli závažné rozpory.

Keďže ide o záležitosť v kompetencii EÚ, Rada stanovila pozíciu členských štátov³⁰ v IMO, ktorou sa oprávňovali členské štáty k tomu, aby súhlasili s tým, že budú viazaní kódexom, s upozornením, že sa považuje za minimálnu normu a že nič v ňom sa nemá

²⁷ Dohoda o Európskom hospodárskom priestore, ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 1994, spája členské štáty EÚ a tri štáty EZVO, ktoré sú členmi EHP – Island, Lichtenštajnsko a Nórsko – do jednotného trhu, ktorý sa nazýva „vnútorný trh“. V Dohode o EHP sa stanovuje začlenenie právnych predpisov EÚ, ktoré zahŕňajú štyri slobody – voľný pohyb tovarov, služieb, osôb a kapitálu – vo všetkých 31 štátoch EHP. Dohodou sa zaručujú rovnaké práva a povinnosti v rámci vnútorného trhu pre občanov a hospodárske subjekty v EHP.

²⁸ Uplatňuje sa smernica Rady 94/57/ES, naposledy zmenená smernicou 2002/84/ES; pozri Dohodu o EHP, prílohu XIII, časť V, ods. 55 písm. b), s. 55.

²⁹ V tom čase neexistoval na úrovni IMO zjednotený záväzný súbor pravidiel alebo noriem, ktorým by sa upravovalo uznanie, povolenie a monitorovanie uznaných organizácií zo strany vlajkových štátov.

³⁰ Rozhodnutie Rady 2013/268/EÚ z 13. mája 2013 o pozícii, ktorá sa má zaujať v mene Európskej únie v rámci Medzinárodnej námornej organizácie (IMO) v súvislosti s prijatím určitých kódexov a s tým súvisiacich zmien určitých dohôdov a protokolov, Ú. v. EÚ L 155, 7.6.2013, s. 3.

chápať ako obmedzenie či limitovanie splnenia ich povinností v právnych predpisoch EÚ v súvislosti s tromi osobitne vymenovanými bodmi³¹.

Komisia ďalej použila, ako sa stanovuje v nariadení a smernici pre takéto prípady, tzv. „postup na kontrolu zhody“ (ochranný mechanizmus) na ochranu automatického začleňovania určitých ustanovení Kódexu uznaných organizácií do právnych predpisov Únie, ktoré buď neboli zlučiteľné s platnými právnymi predpismi EÚ, alebo ktoré by mohli mať negatívny dosah na normy bezpečnosti EÚ³². Komisia tento postup ukončila v decembri 2014, krátko pred nadobudnutím účinnosti Kódexu uznaných organizácií³³.

7. OSTATNÉ MECHANIZMY STANOVENÉ V NARIADENÍ

7.1. Článok 10 ods. 1 – technické a procedurálne podmienky týkajúce sa vzájomného uznávania osvedčení o triede pre materiály, súčiastky a vybavenie

V nariadení sa okrem podporovania cieľa slobody poskytovania služieb pre klasifikačné spoločnosti uznané v EÚ požaduje, aby uznané spoločnosti navzájom spolupracovali v snahe dosiahnuť harmonizáciu svojich pravidiel a postupov a vo vhodných prípadoch sa dohodnúť na technických a procedurálnych podmienkach, na základe ktorých si budú navzájom uznávať svoje osvedčenia o triede pre vybavenie, materiály a súčiastky na základe rovnocenných noriem, pričom za referenčné kritérium budú považovať najnáročnejšie a najprísnejšie normy. Pri tomto mechanizme sa vo veľkej miere vychádza zo zásad samoregulácie a partnerstva s príslušnými zainteresovanými stranami námorného priemyslu.

Komisia v súlade s článkom 10 ods. 2 nariadenia posudzovala vykonávanie vyššie uvedených ustanovení zo strany uznaných organizácií EÚ³⁴ a na konci júla 2015 predložila Európskemu parlamentu a Rade správu³⁵, pri ktorej sa vychádzalo z nezávislej štúdie³⁶. V závere uvedenej správy sa okrem iného uvádza, že schéma, ktorú vyvinuli a zaviedli uznané organizácie EÚ, je v súlade s článkom 10 ods.1 nariadenia.

³¹ Vyhlásenie, ktoré tvorí prílohu k rozhodnutiu Rady 2013/268/EÚ: 1/ vymedzenie pojmov „štatutárne osvedčenia“ a „osvedčenia o triede“, 2/ rozsah povinností a kritérií stanovených pre uznané organizácie, 3/ povinnosti, ktoré Európskej komisii vyplývajú pri uznávaní organizácií, ich posudzovaní a prípadne ukladaní nápravných opatrení alebo sankcií uznaným organizáciám.

³² V nariadení ako aj v smernici sa uvádzajú dynamické odkazy na „medzinárodné dohovory“, t. j. zmeny v dohovoroch sa automaticky prenášajú do právnych predpisov EÚ súbežne s ich nadobudnutím účinnosti na medzinárodnej úrovni. Tieto zmeny však možno vylúčiť v súlade s postupom na kontrolu zhody stanoveným v článku 5 nariadenia (ES) č. 2099/2002.

³³ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1355/2014, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 391/2009 (Ú. v. EÚ L 365, 19.12.2014, s. 82) a vykonávacia smernica Komisie 2014/111/EÚ zo 17. decembra 2014, ktorou sa mení smernica 2009/15/ES (Ú. v. EÚ L 366, 20.12.2014, s. 83), pokiaľ ide o prijatie určitých kódexov a s tým súvisiacich zmien určitých dohovorov a protokolov Medzinárodnou námornou organizáciou (IMO).

³⁴ Ďalšie informácie: <http://www.euomr.org>.

³⁵ COM(2015) 382 final.

³⁶ <http://ec.europa.eu/transport/modes/maritime/studies/doc/2015-05-29-report-mutual-recognition.pdf>.

7.2. Článok 11 – zriadenie nezávislého subjektu posudzovania a certifikácie kvality (QACE)

Nariadením sa stanovuje, že uznané organizácie do 17. júna 2011 zriadia a budú udržiavať nezávislý subjekt posudzovania a certifikácie kvality, ktorého hlavným cieľom bude posudzovať a osvedčovať systém riadenia kvality uznaných organizácií, vydávanie výkladov noriem riadenia kvality, ktoré sú prispôbené osobitostiam uznaných organizácií a prijímanie individuálnych a kolektívnych odporúčaní na účel zlepšenia mechanizmov vnútornej kontroly uznaných organizácií.

Tento subjekt bol založený v novembri 2010 v Londýne, Spojenom kráľovstve, ako súkromná spoločnosť s ručením obmedzeným a spoločnosť vo verejnom záujme (nezisková), ktorej názov je „QACE - Entity for the Quality Assessment and Certification and of Organisations Recognised by the European Union (CIC)“³⁷.

Komisia s pomocou EMSA posudzovala podľa odsekov 6 a 7 článku 11 vývoj a pôsobenie QACE za posledných päť rokov a výsledky a kontrolu svojho posudzovania nahlásila členským štátom a výboru COSS.

Komisia je s vývojom QACE vo všeobecnosti spokojná a tento subjekt sa v súčasnosti môže považovať za samostatnú organizáciu certifikovanú ako organizáciu spĺňajúcu normu ISO 9001:2008.

V riadiacej štruktúre QACE sa stanovuje jasné rozlišovanie medzi podnikovými a prevádzkovými činnosťami, aby QACE pôsobil nezávisle od uznaných organizácií.

Pokiaľ ide o posudzovanie a osvedčovanie systému riadenia kvality uznaných spoločností, Komisia berie na vedomie úsilie zo strany QACE o spoluprácu so súkromnou schémou certifikácie systému kvality, ktorú spravuje Medzinárodné združenie klasifikačných spoločností a vyzýva k ďalšej synergii v rozsahu, v akom prispieva k dosiahnutiu úplného vykonania požiadavky v nariadení.

8. ZÁVERY

Komisia so zreteľom na predchádzajúce časti zastáva názor, že vykonávanie smernice 2009/15/ES a nariadenia (ES) č. 391/2009 od roku 2009 podstatne pokročilo, a to vďaka kombinovanému úsiliu členských štátov, Komisie a EMSA a spolupráci medzi nimi.

Prakticky všetky ustanovenia v nariadení a smernici boli vykonané podľa potreby, čo znamená, že v súčasnosti sú zavedené a operatívne rôzne činnosti, mechanizmy, schémy a pracovné podmienky.

Napriek tomu sa zdá, že ešte je príliš skoro na hodnotenie dosahu týchto právnych predpisov a prioritou by malo byť ďalšie vykonávanie existujúceho rámca.

³⁷ Ďalšie informácie: <http://qace.co>, vrátane výročných správ QACE za roky 2012, 2013 a 2014.